

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Timonen-Kallio, E. 2020. Miksi lapset eivät pysy lastensuojelun laitoksissa? Talk-verkkolehti, Hyve / Health and Well-being 18.12.2020.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Miksi lapset eivät pysy lastensuojelun laitoksissa?

18.12.2020

Kirjoittajat

Eeva Timonen-Kallio YTT, yliopettaja, tutkimusvastaava, Turun ammattikorkeakoulu

Laitosmuotoinen sijaishuollon laatu ja sen rooli lastensuojelun palveluissa on ollut Suomessa kriittisen keskustelun kohteena jo pitkään. Viime viikkoina julkiseen keskusteluun ja lehtien otsikoihin ovat nousseet sijaishuollon laitoksista 'hatkaavat' karkailevat nuoret, joiden epäillään syyllistyvän rikoksiin ja jotka elävät terveyttään ja hyvinvointiaan vaarantavissa olosuhteissa. Laitosmuotoisen sijaishuollon vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää kysyä, miten lapsia ja nuoria hoidetaan ja kasvatetaan sijaishuollon yksiköissä. Millaista ammatillista osaamista työ edellyttää – ja, miksi lapset eivät pysy laitoksissa?

Lastenkodeissa asuvat kaikkein haavoittuvimmissa olosuhteissa kasvaneet lapset ja nuoret. Laitosmuotoinen sijaishuolto on todennäköinen ratkaisu silloin, kun sijoitettavana on nuori, jolla on päihteiden ongelmakäyttöä, itsetuhoisuutta tai haastavaa käyttäytymistä.

Onko henkilöstöllä riittävästi osaamista?

Päivittäiset 'normaalitkin' päivärytmiin ja koulunkäyntiin liittyvät tilanteet kriisiytyvät ja arki on usein raskasta tunteiden vuoristorataa. Silloin nopeat ratkaisut ovat työntekijöidenkin myöhemmin arvioimina epätarkoituksenmukaisia ja lapsen oikeuksia loukkaavia.

Työntekijät kokevat olevansa keinottomia ja lapset kertovat kaltoinkohtelusta. Lapset ja nuoret kertovat mielivaltaisesta eristämisestä, riisuttamisesta, tavaroiden takavarikoinnista ja voimakkaan alistavasta kohtelusta, jolloin jopa lasten turvallisuus on vaarantunut.

Kaikissa laitoksissa ei ole tällä hetkellä riittävästi alan ammatillista henkilökuntaa. Henkilökunnan koulutustaso ei myöskään ole riittävä vastaamaan lasten tarpeisiin ja omiin toiveisiin.

Valvontaviranomaiset ovat puuttuneet lasten huonoon kohteluun laitoksissa. Huolestuttavaa on, että ainoastaan noin 30 prosenttia lastensuojelulaitoksissa asuvista nuorista on tyytyväinen asumiseensa nykyisessä sijoituspaikassaan.

Sosiaalialan opettajana harjoittelujen ohjauskäynneillä olen kuullut monia edellä kuvattuja tarinoita sijaishuollon todellisuudesta. Edelleen asiantuntijakeskusteluissa on tullut ilmi, ettei kaikissa laitoksissa ole tällä hetkellä riittävästi alan ammatillista henkilökuntaa.

Henkilökunnan koulutustaso ei myöskään ole riittävä vastaamaan lasten tarpeisiin ja omiin toiveisiin.

Lastensuojelun laitostyön pätevyysvaatimukset on tällä hetkellä määritelty väljästi, jolloin työnhakijoiden tieto- ja osaamispohjan arviointi jäävät kulloinkin työhön rekrytoivien sijaishuollon yksiköiden vastuulle. Tänä päivänä ei ole mahdollisuutta suuntautua opinnoissaan lastensuojelun sijaishuoltoon.

Osaamisella parempaa laatua sijaishuoltoon

SIVISOTE-tutkimusryhmä on tarttunut tähän vakavaan yhteiskunnalliseen ongelmaan ja nostanut sijaishuollon henkilöstön osaamisen kehittämiskohteeksi. ERCCI-hankkeessa on tutkittu ja verrattu lastensuojelun sijaishuollon käytäntöjä ja henkilöstön osaamistarpeita Espanjassa, Italiassa, Liettuassa, Saksassa sekä Suomessa.

Pysyvät ihmissuhteet lisäävät ammattikasvattajien ja lasten välistä luottamusta ja läheisyyttä, joka on perusedellytys lapsen yksilölliselle huomioimiselle ja turvalliselle kasvuyhteisölle.

Tutkimuksen pohjalta kevään 2021 aikana viimeistellään sijaishuollon laitospedagogian verkko-opintokokonaisuus (MOOC) peruskoulutuksen ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Tämä kansainvälisen asiantuntijaryhmän tuottama 'eurooppalainen' opintokokonaisuus sovitetaan suomalaisen lastensuojelun palvelujärjestelmään ja lainsäädäntöön.

Tavoitteena on, että sijaishuoltoon kohdennettu koulutus antaa työntekijöille sellaista vahvaa osaamista, jonka tuella vaativassa työssä jaksetaan paremmin. Jaksaminen lisää työntekijöiden työtyytyväisyyttä ja pysyvyyttä.

Näin saadaan aikaan positiivinen kierre. Pysyvät ihmissuhteet lisäävät ammattikasvattajien ja lasten välistä luottamusta ja läheisyyttä, joka on perusedellytys lapsen yksilölliselle huomioimiselle ja turvalliselle kasvuyhteisölle.

Tutustu myös artikkeleihin:

[Lapsi- ja perhepalveluihin etsitään uusia toimintamalleja](#)

[Tohtoriksi työn ohessa – tutkimusprojektit kehittyivät artikkeliväitöskirjaksi](#)

[ERCCI – empowering residential child care through interprofessional training](#)

ERCCI-hanke (2018-20219) parantaa lastensuojelupalvelujen laatua täydentämällä laitosmuotoista sijaishuoltoa uusilla tieto- ja osaamispohjilla ja uudentlaisilla ammatillisilla rakenteilla. Hankkeessa tuotettava verkko-opintokokonaisuus ERCCI MOOC on kaikkien kiinnostuneiden saatavilla vuonna 2021 kuutena eri kieliversiona kansallisiin palvelujärjestelmän erityispiirteisiin sovellettuna.

Artikkeli on **SIVISOTE – Lapsi- ja perhepalveluiden kehittäminen ja johtaminen** - tutkimusryhmän julkaisu